

TER ONDERTEKENING

Aan: MOCW

Erfgoed en Kunsten

Van

Datum

10 maart 2025

Referentie

51246885

Bijlagen

1. Reactiebrief
overhevelen
middelen Revolving
Funds 2025
2. Memo voorstel
transfer en
optimalisatie
bestaande
leeninstrumenten
voor
rijksmonumenten

nota

Schuiven Revolving Funds Nationaal Restauratiefonds

Aanleiding

Het Nationaal Restauratiefonds (hierna: NRF) verwacht op korte termijn geen leningen meer te kunnen verstrekken voor restauraties van niet-woonhuisrijksmonumenten (RFH+) en voor verduurzaming (DML en DML+) omdat de middelen uit de revolverende fondsen bijna volledig verstrekt zijn aan monumenteigenaren. Daarom heeft het NRF voorgesteld om een schuif vanuit het fonds voor restauraties van woonhuisrijksmonumenten (Restauratiefondshypotheek) naar de andere revolverende fondsen. Met bijgevoegde brief reageert u op het voorstel.

Geadviseerd besluit

Met het ondertekenen van de brief gaat u akkoord met:

- met het verschuiven van de middelen tussen de revolverende fondsen bij het NRF,
- het verlagen van de maximale leenbedragen in de DML+ en RFH+ en
- de verzending van de brief aan het NRF.

Toelichting

- Het NRF stelt voor om niet benutte middelen uit het revolverende fonds voor particuliere eigenaren (RFH), ter grootte € 40 miljoen, vanaf 2025 in te zetten voor verduurzaming (DML en DML+) en restauraties van niet-woonhuis rijksmonumenten (RFH+).
- De reden is dat het NRF, zonder deze verschuiving, per direct aanvragers van een RFH+ moet afwijzen. Ook de druk op de duurzaamheidsleningen is hoog. Het NRF voorspelt op basis van offertes en aanvragen dat er bij ongewijzigd beleid in 2025 en 2026 een tekort zal ontstaan bij deze fondsen.
- Tegelijkertijd is er sprake van ruimte in het RFH, waardoor in dit fonds middelen onbenut blijven.
- De voorspelling van het NRF is dat de ruimte in het RFH fonds bij ongewijzigd beleid oploopt tot € 46 miljoen in 2026 en € 56 miljoen in 2027. De prognoses van het NRF, inclusief de voorgestelde verschuiving zijn te vinden in de bijlage.
- Door middel van een schuif tussen de fondsen kunnen de beschikbare middelen optimaal ingezet worden voor het verstrekken van laagrentende leningen aan monumenteigenaren voor restauraties en verduurzaming. Uitvoering van dit voorstel betekent dat er geen aanvullende middelen

Datum
10 maart 2025

hoeven te worden ingezet, terwijl aanvragen wel blijvend kunnen worden gehonoreerd.

- In de prognoses van het NRF is de bijdrage van BZK van € 25 miljoen voor de DML+ en de matchingsreeks van OCW in de komende jaren reeds meegenomen.
- Aanvullend op de schuif tussen de fondsen stelt het NRF voor de maximumleenbedragen per eigenaar verlagen, om met de beschikbare middelen zo veel mogelijk eigenaren te ondersteunen. Het NRF maakt onderscheid tussen type eigenaren; POM,-organisatie, stichting, of bedrijfsmatig/particulier.
- Volgens art. 7.8 van de Erfgoedwet worden de Voorwaarden en Kenmerken van de leningen voor instandhouding van rijksmonumenten bekend gemaakt in de Staatscourant. De Voorwaarden en Kenmerken van de duurzaamheidsleningen zijn tot op heden echter niet gepubliceerd.
- Daarom wordt in de brief verzocht om zowel de gewijzigde Voorwaarden en Kenmerken van de RFH+, als de DML en DML+ te delen. Deze zullen vervolgens worden gepubliceerd in de Staatscourant.